

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računano se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 19. septembra.

Nemškimi listom sta prav prišla reskripta naučnega ministra dvema deželima šolskima svetoma, da vojno ministerstvo opaza, da učenci, prihajajoči v vojaške učilnice iz galiskih in slovenskih ljudskih šol na Štajerskem, ne znajo dovolj avstrijske državne zgodovine in zgodovine Habsburške vladajoče rodovine. Nemško-židovska glasila porabila so to priliko, da so jela napadati slovanske šole sploh in avstrijskega patrijotizma. Da, ta ukaz so porabila celó v to, da pišejo proti češkemu notranjemu jeziku, češ, da bode posledica temu, da se bodo na Češkem vzgojili češko-narodni uradniki, ki avstrijskega patrijotizma več poznali ne bodo.

Mi ne vemo, koliko podlage je imelo vojno ministerstvo za svoje mnenje, da se v ljudskih slovanskih šolah zanemarija avstrijska zgodovina. Galiske razmere so nam premalo znane, da bi mogli o njih soditi, ali kar se tiče slovenskega Štajerja, lahko rečemo, da tako malo stopajo dečki iz ljudskih šol naravnost v vojaške učilnice, da vojaška uprava gotovo ni imela prave podlage, da bi mogla izreči ob učenju avstrijske zgodovine v slovenskih šolah kako mnenje. V vojaške realke naši kmetje ne pošiljajo sinov. Če je kak kmetijski sin v vojaški realki, je to le izjema. V mestih in trgih so pa šole nemške in če morda mestni sinovi neso imeli potrebnega znanja, se to ne sme predbacivati slovenskim šolam.

Čudno je pa, da šolski nadzorniki dosedaj tega neso opazili. Če bi v Galiciji morda bili zares tako zaslepljeni vsled narodnega šovinizma, da bi tega nedostatka ne zapazili, je na Dolenjem Štajerskem kaj takega nemogoče. Štajerski nadzorniki so največ nam nasprotnega političnega prepričanja, in bi gotovo ne bili slovenskim učiteljem gledali skozi prste. V deželnem šolskem svetu sedé možje, ki gotovo neso nam Slovincem naklonjeni, v okrajnih šolskih svetih so pa do zadnjega časa tudi povsod imeli večino naši nasprotniki. Da so zares take pomankljivosti v šoli, bi gotovo vsi omenjeni faktorji bili že kaj storili v tem oziru. Če je pa kaj resnice v tem, kar trdi vojaška uprava, odgovorni za to neso le Slovinci, temveč je odgovorna

tudi nasprotna stranka, da ni za časa na te pomankljivosti opozorila.

Mi nikakor ne mislimo zagovarjati tacihi pomankljivosti, temveč jih ostro obsojamo, če so resnične. Tudi ne mislimo, da je vojni minister gospod Bauer naučno ministerstvo opozoril iz kacega strankarskega namena. Previsoko cenimo značaj tega moža, da bi mislili, da ga ne vodijo povsod le dobre namere. Tudi smo imeli že priliko konstatovati, da ni nasprotnik Slovanom, temveč, da celo priznava, da interes vojske zahteva, da se častniki uče tudi slovanskih jezikov. Seveda jednak duh pa ne prešinja vsega častništva. Saj baš Baurov prednik ni bil njegovih nazorov in so na razne njegove izjave se večkrat sklicevali naši nasprotniki. Vzgoja častnikov je nemška in čisto naravno je, da mnoge nudajja neki nemški duh in bi zatorej tudi ne bilo baš čudno, da bi se učenci iz slovenskih šol malo strožje presojevali, kar se tiče znanja, nego se nemški in od tod prihajajo omenjene opažnje.

Ker se bodo naši nasprotniki gotovo kolikor je moč skušali okoristiti omenjenih reskriptov, bi bilo dobro, da bi slovanski voditelji skušali dognati, v koliko so osnovani. Za nas Slovence to morda ne bode težavno. Zvedeti le potreba, koliko je slovenskih sinov v vojaških realkah, pa bomo vedeli, koliko pomena je vojaškim opazovanjem pripisovati. Potreba bode morda to tudi pojasniti v državnem zboru in na drugih merodajnih mestih, da naši nasprotniki ne bodo imeli prilike teh reskriptov posluževati sé v svoje strankarske namene, zlasti proti slovenskemu šolstvu.

Pri tej priliki pa naj še omenimo, da mi odločno želimo, da bi se ne le v ljudskih šolah, temveč tudi v srednjih in visokih šolah bolj gojila avstrijska zgodovina. Dosedaj se po srednjih šolah preveč na obširno razpravlja občna nemška zgodovina, na avstrijsko zgodovino se pa premalo ozira. Tako se večkrat zasaja v mlada srca neki velikomemški duh, ki nikakor ni avstrijsk. Velika pomankljivost je v tem oziru tudi na visokih šolah. Tako se na pravoznanskih fakultetah učimo obširno nemško državno in upravno zgodovino, avstrijska pravna zgodovina se pa zanemarija. Skrajni čas bi

že bil, da se v tem oziru odpomore. Veseli nas, da se učna uprava briga, da se bode po šolah bolj gojil avstrijski patrijotizem, toda mi le mislimo, da bi ta skrb ne smela biti jednostranska, temveč morala obračati se na vse pomankljivosti v tem oziru, ker le tako bode ta skrb zares koristila državi, drugače bi pa utegnili vzbujati le politične strasti.

„Rimskemu Katoliku“ v odgovor.

(Dalje.)

2.) Dr. Mahnič nam očita, da se učitelji premalo pripravljamo za svoj poklic, ter da hočemo popolnoma neodvisni biti ne le od duhovnikov in cerkve, temveč tudi od vsakterih drugih oseb, ki neso ali učitelji sami ali pa ne izhajajo neposredno iz ljudskega učiteljstva.

Ne bomo trdili, da je pripravnica, kakersna je sedaj, že dovršena; vendar pa moramo priznati, da se sedanji učitelji vsaj od daleč bližamo idealu, katerega zahtevamo od narodnega učitelja. Ker uvidimo, da še neso popolni, da nam še mnogo manka, prizadevamo se vsak po svoje, dopolniti svojo izobrazbo. Prišel bode tudi čas, ko se bomo učitelji potegovali za to, da se izobrazba učiteljev podaljša za nekaj let; prepričani pa smo, da boste potem Vi prvi, ki se boste oglasili proti. No pa tudi štiriletno šolanje za svoj poklic je že nekaj, posebno če pomislimo, da je velika večina učiteljev dovršila vsaj spodnjo gimnazijo ali realko, ali pa meščansko šolo; nekateri učitelji imajo celo po 5, 6, 7 in 8 šol, nekateri tudi maturo, so pa tudi taki učitelji, ki so dovršili visoke šole. Po tem takem vendar neso take duševne reve, kakersne nas račite slikati Vi, visokoučeni gospod doktor! Radi tega si pa tudi dovoljujemo trditi, da smo v šolskih stvareh strokovnjaki mi. In oporekajte, kakor hočete, stavku: „Metodika nove šole je dandanes tako velikansko napredovala, da zahteva za se posebnega pouka“, stavek ostane vendar resničen; metodike se mora vsakdo učiti, kateri jo hoče znati. In tudi splošna pravila o metodiki ne zadoščajo; treba je, se učiti metodike vsakega predmeta posebej. In ker se bogoslovci ne učé metodike v navedenem zmislu, zato je tudi popolnoma upravičena trditev in nema v

LISTEK.

Jurij Šubić.

Njegovo življenje in umetniško delovanje.

III.

Opisane četiri Šubićeve slike za muzejsko stolbišče očarale so naš deželni odbor takó, da je poslal nadpolnemu umetniku v Pariz jako laskavo priznanico ter ga povabil v Ljubljano, da izgotovi še nekatere dekorativne slike v novem muzeji. In Jurij Šubić, po tem častilnem vabilu ves uznešen, prihitel je takoj jeseni 1885. l. domov ter naslikal v vestibulu muzeja Ljubljanskega portrète naslednjih četirih za deželo Kranjsko velezaslužnih mož in sicer: Valvazorja, Žige Cojza, Vodnika in Herbersteina. Te slike so proizvedene z oljnatimi bojami na presni omet, dočim so večkrat omenjene alegorije na stolbiškem plafonu slikane na platno. — Govorilo se je takrat, da bode slavni deželni odbor na plafonu glavne dvorane muzejske dal naslikati po slavljenem „domaćinu“ nek znamenit prizor iz domače zgodovine, za katerega je poslednji bojda že izdelal načrt; vendar ta hvalevredna nakana (kakor i marsikatera druga na Slovenskem!)

ni prišla do izvršitve, kar danes, ko je nenadomestni naš Jurij že mrtev, prav iz srca obžalujemo! —

S prekrasnimi svojimi slikami v Ljubljanskem muzeji opozoril je še le Jurij Šubić malomarne svoje rojake na izredno svojo umetniško genijalnost, katero so že davno poprej priznavali in proslavljali — tuji na Dunaji, v Atenah in v Parizu. In vzbudilo se je obče zanimanje za slovečega našega rojaka ter je bilo videti, da tudi v nas Slovincih napoči lepim umetnostim ugodnejša doba. Še tisto zimo (l. 1885/6.) sta počastila genijalnega slikarja z naročili: gospoda dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar. Prvi je dal naslikati svoj portrét v životni velikosti, drugi pa svojega sinka Ivana. Obe sliki ste vrlo dobro izdelani; zlasti je pogojena na njima sličnost živočih originalov in pa inkarnat povse različnih obrazov posnet je uprav virtuožno. Pozneje je gosp. dr. Ivan Tavčar dal naslikati v istej velikosti tudi svojo gospó soprogo, katero je umetnik pogodil istotako izvrstno in živemu izvirniku povse dostojno.

In l. 1886. je poklical razborni župnik Šentjakobski, č. g. Janez Rozman, Jurija Šubića iz Pariza v Ljubljano ter ga poveril s slikanjem svoje župne cerkve. Tu se nam je pokazal velespretnega

cerkvenega slikarja v obširni meri. Na obok omenjene cerkve je naslikal al fresco v četverih prostranih okvirih najznamenitejše epizode iz življenja sv. apostola Jakoba ml. in sicer: „Poklic sv. Jakoba mej apostole“, „Izpremenjenje Kristovo na Gori Tabor“, „Obglavljenje sv. Jakopa“ in naposled „Proslavljenje sv. Jakopa“. Prve tri slike so razvrščene po oboku zadnje cerkvine ladije, poslednja, t. j. glavna in največja slika pa krasi prostorni svod presbiterija ...

Ker sem te slike svoj čas že podrobno opisal na tem mestu, opuščam danes vsako daljše njih razkladanje. Svetujem pa slehrnemu obiskovalcu „bele Ljubljane“, da si ogleda na svoje oči te znamenite proizvode cerkvenega slikarstva Šubičevega, kakor tudi one slike v deželnem muzeji Ljubljanskem.

Po vzgledu č. župnika Šentjakobskega je povabil potem Jurija Šubića k sebi tudi nedavno umrši Janez Modic, župnik na Prihovi pri Konjicah na Štorskem, z naménom, da bi mu oslikal presbiterij ondotne cerkve, katerega dela pa, žal! ni mogel prevzeti, ker je moral baš odpotovati v Pariz, kamor so ga klicali prijatelji, da jim pomaga izvršiti neka nujna naročila.

sebi nič žaljivega za duhovenstvo, da je duhovnik kot tak, ki se ni posebej pripravljaj za pouk v narodni šoli, nesposoben za učitelja v narodni šoli. Govorim tukaj iz izkušnje. Ne bodem se hvalil ali povzdigoval: dovršil sem visoke šole in bil na glasu kot izvrsten matematik skozi celo gimnazijo in tudi na univerzi; a prišedši v prvi razred narodne šole moral sem se uro za uro, dan za dnevom pripravljati za pouk v računstvu. In kakor je z računstvom, tako je z vsakim drugim predmetom. Sicer pa uvidijo potrebo posebne priprave za učiteljski stan tudi duhovniki sami; kjer imajo redovniki narodno šolo, so vsi učitelji izprašani iz predmetov narodne šole.

Ako je za učitelja sposoben le tisti, ki se je pripravil za svoj učiteljski stan, je popolnoma umevno, da mora tudi nadzornik popolnoma več biti metodike v narodni šoli. Nadzornik naj ne bo le nekak strah za učitelja, nadzornik naj bo učitelju tudi učitelj, ki mu s prijateljsko besedo pokaže, kako bi bil to ali uno stvar lahko boljše povedal. Utemeljena je torej zahteva narodnih učiteljev po nadzornikih strokovnjakih. S tem pa nikakor neso duhovniki izključeni od nadzorništva. Pripravljajte se za pouk v narodnih šolah ter podvržite se dotičnim izpitom, in poučujte še nekoliko let na kaki narodni šoli; dobro! pa bodete sposobni za nadzorstvo. Izpiti Vam ne bodo delali itak nobene preglavice; saj nosite, po Vašem mnenju, veleučeni gospod doktor, to v mezincu, kar imamo mi narodni učitelji v svojih glavah. Treba je poskusiti in pokazati, kakšen duševen velikan ste proti nam učiteljem. Dokler pa tega dejanstveno ne dokažete, trditi bodemo vedno: v narodni šoli smo strokovnjaki učitelji; in ne bodemo nehali zahtevati za nadzornike tudi strokovnjake.

3. Dr. Mahnič nam jemlje za zlo, da učitelji pišemo in beremo ter podpiramo „Popotnik-a“, „Slovenski Narod“, „Slovanski Svet“ in „Edinost“, (na „Novo Sočo“ je pozabil!), ker baje ti listi pišejo za razkol in proti avstrijskemu čutu, ter kliče na pomoč zoper take učitelje šolska oblastva. Ta pisava obsoja se sama ob sebi. Govoril sem že zgoraj, da bi bil razkol največja nesreča za Slovence, in da se bodo učitelji vedno prizadevali, ohraniti Slovence veroizpovedanje, prejet po sv. Cirilu in Metodu. Ako bi se pa, kar Bog obvari, začel širiti razkol med Slovenci, zakrivil tega ne bode ne „Narod“, ne „Slovanski Svet“, ne „Edinost“, ne „Nova Soča“; zakrivil bi to „Rimski Katolik“ in listi, pisani v njegovem duhu.

Da pa skušate omadeževati patriotizem slovenskih učiteljev — za to imamo slovenski učitelji le pomilovanje in zaničevanje. O tem nič več! (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 19. septembra.

Češkonemška sprava.

„Politik“ ve povedati, da se v staročeskkih krogih pretresava vprašanje, da bi vsi staročeski

Ko je pokojni cesarjevič Rudolf zbiral okrog sebe vse domače umetnike, da bi mu ilustrovali obširno njegovo knjižno delo: „Die österr. ungar. Monarchie in Wort und Bild“, poklical je dotični odbor tudi sloveča brata Janeza in Jurija Šubića mej izvoljene sotrudnike. Prvega je doletel častni nalog, ilustrovati dotični opis narodnega življenja slovenskih Primorcev, dočim so drugemu, Juriju Šubiću namreč, pridelili ilustrovanje enakih opisov dolenjštajerskih in kranjskih Slovencev. Po določilu dotičnega odbora je ta posnel iz narodnega življenja slovenskih Štajercev po naravi naslednje, v Hubadovem spisu označene običaje in prizore: Sprevod „zelenega Jurija“ na predvečer sv. Jurija, „Predpustne orače po snegu“, potem ženo, katera melje koruzo na domačih „žrmljah“ in pa znamenit ženitovanjski prizor, namreč „prihod neveste“ na bodoči svoj dom, pred katerim jej dotedanja gospodinja ali tašča prinese bleb kruha, da ga načne v znak, da zdaj ona prevzame gospodinjstvo v tej hiši.

Iz življenja ožjih svojih rojakov Kranjcev nam je predstavil Jurij Šubić nastopne karakteristiške podobe in narodne običaje in sicer: Ribniškega „rešetarja“, gorenjskega „tkalca“ idolega na delo; potem mladeniča in deklico v na-

poslanci odložili svoje mandate. Odložili se še neso na nobeno stran, ker nekateri mislijo, da bi to ne bilo umestno. Mladočehi že dolgo zahtevajo, da Staročehi odložijo mandate, ker ni narod več za njimi. Da so takoj z začetka Staročehi to storili, bi bili gotovo skoro vsi zopet voljeni; sedaj pa ni dvojbe, da skoro povsod podležejo, ko so Mladočehi imeli dosti časa za agitacije.

Deželnozbornske volitve.

Agitacije na Dolenjem Avstrijskem so jako živahne. Posebno protisemiti pridno delujejo in pričakovati je, da pridobé nekaj mandatov. Dunajskim židom že to napravlja skrb in njih glavno glasilo se že jezi, da liberalna stranka energičneje ne deluje za svoje kandidate. „N. Fr. Pr.“ pravi, da je to sramotno za Dolenjo Avstrijo, da liberalci držé križem roke, dočim protisemiti pridno rujejo. Pri tožuje se, da je liberalna stranka na Dolenjem Avstrijskem preslabo organizovana. Posebno na Dunaji se liberalni vodje premalo udeležujejo volilne agitacije. Nobena stranka se ne sme omejiti le na parlamentarno delovanje, temveč mora delovati tudi zunaj parlamenta.

Nam se javkanje židovskega glasila dozdeva smešno. Če se liberalni vodje na Dunaji ne upajo stopati pred volilce, imajo že zato tehtnih povodov. Vidijo, da so zgubili že preveč zaupanje narodo in se ne marajo izpostaviti zasmehovanju. Da je liberalna stranka zgubila že skoro ves upliv v nekaterih krajih, krivo je največ židovstvo, ki je liberalizem zlorabilo v svojo korist.

Borba proti nemščini na Ogerskem.

Zvedelo se je, da ogerski ministerski predsednik dopisuje s cesarsko kabinetno pisarno v nemščini. To je vzbudilo veliko nevoljo na Ogerskem in stvar pride tudi v državnem zboru na vrsto. Opozicija bode to dobro znala uporabiti proti vladi. Pa tudi mej vladno stranko je mnogo mož, ki obsojajo tako postopanje, katero škoduje veljavi madjarskega jezika. Vsekako utegne ta stvar precej škodovati ministerskega predsednika popularnosti.

Vnanje države.

Bolgarsko vprašanje.

Dopisnik Monakovske „Allgemeine Zeitung“ se je razgovarjal z bolgarskim politikom ob odnosih mej Avstro-ogersko in Bolgarijo. Bolgarski politik se je izjavil, da so v Bolgariji preverjeni, da je Avstrija največ pripomogla k imenovanju bolgarskih škofov za Makedonijo. To posredovanje pa kaže, da Avstro-ogerska ne misli več na prisvojenje Makedonije. Ko bi na Dunaji mislili raztegniti svojo oblast do Egejskega morja, bi v Makedoniji gotovo ne podpirali bolgarstva, ki bi utegnili ovirati uresničenje taci namer. Zaradi tega so pa sedaj Bolgari odkritosrčni prijatelji Avstriji.

Baron Hirsch.

Po poročilih francoskih listov mislijo iz Francije iztirati židovskega bogatina barona Hirscha, ker se je izvedelo, da je bil na željo nekega monarhističnega vodje podaril 200.000 frankov za Boulangerjeve agitacije.

Ministerska kriza na Portugalskem.

Razpor z Anglijo je na Portugalskem že spodkopal tla dvema vladama. Ko je nastal z Angleži prepir zaradi afriških zadev, je moralo odstopiti ministerstvo Castra Pereire in ko se je v zbornici sporočila pogodba, ki se je sklenila z Anglijo, je pa umaknilo se ministerstvo Serpe Pimentta. Pogodba, katera se je sklenila z Anglijo, je pa tudi le Angležem v korist. Portugalci zgubili so mnogo ozemlja, katero so dosedaj zmatrali za svoje in prišli v tako zavisnost od Anglije v kolonialnih zadevah, da ni skoro misliti na razvoj njih kolonij v Afriki. Naravno je, da je to vzbudilo nevoljo na

Portugalskem. Ta nevolja pa posebno ugaja republikanom. Republikanski vodje, ki so v zvezi s španskimi republikani, pripovedujejo, da družega ne kaže, da se odpravita obe monarhiji na Pirenejskem otoku in zjedinita Španjka in Portugalska pod republikansko upravo. Zjedineni se bodeta že mogli uspešno upirati angleški požrešnosti.

Brazilijske volitve.

Po poročilih iz Amerike, zmagala je pri volitvah v brazilijsko zbornico vladna stranka. Voljenih je pet ministrov, več prejšnjih poslancev in senatorjev. Nova katoliška stranka je podlegla. Prav presojati pa izida volitev ne moremo, ker nam podrobnostij neso znane in tudi ne poznamo programov novih strank. O novi katoliški stranki se dosedaj ni ničesar slišalo, zato je tudi ne poznamo njenih načel. Sodimo, da je to nekaka republikanska konservativna stranka, ki se bode potegovala za pravice katoliške cerkve in republikansko vladavino.

Dopisi.

Iz Celja 18. septembra. (Osnovitev telovadnega društva „Celjski Sokol“.) Gledé na veliko zanimanje, katero je vzbudila po vsem slovenskem in slovanskem svetu Celjska slavnost, utegnejo zanimati čestite čitalje, nekatere zgodovinske črtice, katere jim podajamo tu.

Že tekom leta 1889. razmotravala se je mej slovensko mladino Celjsko misel, če bi se v Celji ne dalo ustanoviti sokolsko društvo, katero bi združevalo narodno mladino pri telovadbi in v društvenem življenji ter z novim čilim in krepkim naletom izdatno oživilo in pospešilo narodno delo v Celjskem mestu in s tem na celem slovenskem Štajerji. Koncem majnika 1890 l. bilo je dogovorjeno po daljnih posvetovanjih, da se osnuje kot sedmo slovensko sokolsko društvo „Celjski Sokol“, katerega ustanovitev naj se še tekom l. 1890 sijajno praznuje.

Dne 4. junija t. l. zbrali so se rodoljubi Celjski v čitalniških prostorih, kjer se je po nagovoru g. dr. Ivana Dečka in nekaterih predlogih g. Dragotina Treo sestavil osnovalni odbor.

Člani osnovalnega odbora gg. dr. Ivan Dečko, drd. Andrej Dominkuš in dr. Dragotin Treo prevzeli so delo v splošnem naudušenji za sokolsko idejo. Sestavila so se pravila za Sokole in kole-sarje, katere je potrdilo c. kr. namestništvo v Gradci dne 16. julija 1890. brez vsakih ovir. — Začelo se je z nabiranjem članov in osnovalnega fonda. — Dne 31. julija 1890. bil je prvi občni osnovalni zbor; mnogobrojna udeležba kazala je živo zanimanje za novo društvo in spričevala njegovo splošno priznano važnost. Nagovor g. dr. Iv. Dečko in poročila g. dr. Dragotina Treo v delovanji osnovalnega odbora obudila sta splošno naudušenje. Kako tudi ne? V teku 2 tednov oglasilo se je bilo nad 50 članov, mej njimi nad 30 izvršujočih, ter se nabralo nad 500 gld. osnovalnega fonda — uspeh, kateri je v očigled Celjskim razmeram prijetno presenečiti moral.

V odbor „Celjskega Sokola“ so bili izvoljeni gospodje: dr. Josip Vrečko, starosta, dr. Ivan Dečko, podstarosta, dr. Dragotin Treo, tajnik, Josip Georg, blagajnik, dalje Fran Lončar, Milan Kočevar in Dragotin Vanič. Osnovalnemu

točnejega izraza! Žal, da so reprodukcije po nespretnih lesorezcih Dunajskih precej zaostale za Šubićevimi originali, o katerih je dobil od pokojnega dvornega svetovalca pl. Weilena in od profesorja Hechta na Dunaji jako pohvalne priznanice.

Ko je ranjki cesarjevič Rudolf za svojega bora-vljenja v Gradci v oktobru l. 1887. povabil k sebi vse odličnejše sotrudnike pri svoji knjigi, bil je vsprejet tudi naš Jurij Šubić v avdienci, pri kateri ga je zlasti cesaričina Štefanija odlikovala s priznalnim nagovorom. In bil je potem izmej mnogih drugih sotrudnikov povabljen tudi na dvorni obed.

Ko je izvršil prevzete ilustracije na Štajerskem, napotil se je z nova nazaj v Pariz. Ondu je l. 1888. izdelal prelepo sliko „Marijino obiskovanje“ za veliki oltar v cerkev na Rožniku, katero smo že dne 10. decembra meseca istega leta opirali na tem mestu. Pravili so, da bi imel slikati tudi presbiterij omenjene cerkve, kar pa se, žal! ni zgodilo.

Zbok ilustrovanja narodnih običajev kranjskih Slovencev prišel je predragi naš Jurij Šubić še jedenkrat in to poslednjikrat v slikovito svojo domovino. Tu je poleg imenovanih ilustracij izdelal nekatere portrète, med katerimi nam je omeniti

rodni noši iz Belokraja ne. Dalje nam predložuje „ofré ht“, t. j. podoknico dekletu za god in pa, kakó oni fantje, ki se v minolem predpustu neso oženili, vlečejo „ploh“. Za temi so trije prizori iz verskonarodnih običajev in sicer: „Miklavž“ potem „prekajanje hiše na sv. večer“ in pa rudarska procesija na dan sv. Abacija v Idriji. Konečno je ilustrovan še „lov na polhe“ — jako dražesten ponočni prizor v gozdu z globoko perspektivo. Razven teh je Jurij Šubić tu narisal dve veleimični vinjéti. Na jednej se obrkriljen genij, na polici sedéč, igra s čipkasto, z zlatom prevezano žensko „avbo“, kakeršne so nosile nekoč Gorenjke, dočim mu ob strani leži „polhovka“, in druga črna „kosmata kapa“, ob kateri se vije zlat ženski pas. Druga vinjéta pa nam prikazuje v prelubeznjivem „tihožitju“ velikonočni „žegen“ t. j. jerbas, napolnjen z običnimi jestvinami. Vrh vsega tega je poklicani naš ilustrator dodal še posebno, v akvarelnih bojah izdelano sliko različne narodne noše, ki se bode posnel z barvotiskom.

Vse navedene ilustracije so risane z veliko marnostjo ter se kaj prijetno odlikujejo mej ilustracijami ostalih sotrudnikov, izmej katerih so nekatere izdelane prav — površno, da ne rabim

odboru je izrekel občni zbor zahvalo za požrtvalno in upešno delovanje in ob enem sklenilo se je jednoglasno, da se ima osnovalna slavnost vršiti dne 7. in 8. septembra kot velika sokolska slavnost.

Odbor Celjskega Sokola prevzel je s tem važno ali kočljivo nalogo; nje častna rešitev postati je morala za mlado društvo z ozirom na žalostne Celjske razmere vitalno vprašanje! Da se je ta naloga dne 7. in 8. septembra 1890 tako sijajno rešila, to nam je najlepši dokaz jakosti in krepkosti mladega društva, uspešnosti energičnega postopanja ter zmagovitosti narodne sokolske ideje.

Vprašanje samo se vsled Celjskih razmer ni reševalo normalnim putem; nam je dovoljeno tukaj zapisati le faktične podatke brez vsake kritike.

Dne 2. avgusta t. l. predložil se je po odboru Celjskega Sokola mestnemu uradu v Celji program cele slavnosti v istej obširnosti, kakor se je dne 7. in 8. septembra t. l. res vršil. Z odlokom z dne 14. avgusta t. l. št. 4663 vzel je mestni urad Celjski vspeored slavnosti na znanje v njega polnem obsegu, ter prepovedal jedino le vsak slavnostni spreved po mestu. Slavnostni vspeored predložil se je ob enem c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celji, ker so se imele glavne točke: slovesna maša, koncert in izlet v Žalec vršiti izvan področja mestnega urada. — Z odlokom z dne 8. avgusta t. l. št. 28.650, vzelo je c. kr. okrajno glavarstvo slavnost na znanje. —

(Konec prih.)

Iz Budimpešte 16. septembra. (Povodenj. — Konec velikih vojaških vaj. — Sadje. — Filoksera.) Ko so dohajale zelo vznemirljive vesti iz Češkega radi elementarnih nezgod po povodnjih, pričakovali smo i mi tukaj strahom in trepetom bodočih dni, ako bode mogočna reka Dunav vedno in vedno naraščala. Dunajski listi donášali so zelo žalostne vesti, da je Dunav na večih krajih izstopil in s preplavljenjem napravil neštivilno škodo. Z matematično gotovostjo smo mogli i mi pričakovati bližajoče se katastrofe. Od zgornjih krajev javilo se je v enomer deževno vreme, na planinah in po Karpatih pal je sneg, — kateri stopivši se je napajal reke in potoke, da so morali prekoračiti pretesne jim struge!

Kmalu je bilo očividno, da se približuje za našo prestolnico velika nevarnost — a ukrenilo se ni ničesar! Voda je pribrumela čez noč, preplavila preozke jej bregove in se pokazala, skozi kanale pridrivivši, v mnogih hišah in občnih poslopjih. Tisuče in tisuče gold. je napravila voda škode na žitu, blagu, kvartirih itd., kajti ubožni ljudje, bivajoči v podzemeljskih prostorih morali so kar po noči bežati, popustivši vse svoje imetje na lici mesta. Osobito imajo veliko škodo žitni kupci, kojih skladišča so na dunavskem nabrežju v podzemeljskih shrambah. Divni Margaretini otok, last Nj. c. kr. visokosti nadvojvode Josipa, je ves pod vodo; najlepši cvetlični nasadi in razne vrtno naprave uni-

posebno znanega rodoljuba g. Ivana Šabca v Trstu. Poprej je naslikal pa še druge posnetke, n. pr. Andreja in Viktorja Smoleja za Ljubljanski muzej, potem pokojnega Globočnikovega sina. Tudi pri stotniku Lukanci je slikal nek portret. In za cerkev v Osilnici na Kočevskem je izdelal dve altarni sliki: sv. Kozmo in Damijana in sv. tri kralje.

Po smrti premilega mu brata Janeza, vrnil se je spomladi l. 1889. Jurij Šubić zadnjič v svoj priljubljeni Pariz. Ondu je bil lansko leto našim obiskovalcem svetovne razstave Pariške kaj ljubeznjiv vodnik. Izdeloval je za Munkacizija neko kolosalno sliko za plafond Dunajskega muzeja; ali ker sta se naposled sprla z ošabnim in nekam presebičnim Magjarom, opustil je na pol izvršeno delo, ter se „postavil na svoje noge“, kar smo mu že davno svetovali vsi, ki smo poznali čudovito njegovo sposobnost slikarsko. Tu je dodelal po Janezu prevzete slike za muzej v Kaiserslauternu in nedovršene ilustracije primorskih običajev.

V domovino je poslal iz poslednje dobe dve prekrasni cerkveni sliki: sv. Štefana za Štepanjo vas in pa za Cerklje na Gorenjsko po g. Ivanu Hribarju naročeno sliko sv. Cirila in Metoda, na kateri si je na podobi izumitelja slovanske naše azbuke uvekovečil posnetek plemenitega — svojega obličja.

čeni so za letos in 50—60 m³ kurjave (drv) je odnesla voda z otoka.

Zavoljo žveplene toplice je otok jako priljubljeno letovišče in za meščane to, kar pri nas ti volska šuma!

Bilo je nad tristo obiskovalcev, permanentnih, koji so bili vrlo neljubo presenečeni po povodnji in so morali bežati v mesto. Včeraj sem bil na otoku, kamor smo se morali od parnika podati po čolnih ali po improviziranih mostovih, koji imajo za podlago mize, okoli katerih je bilo pred malo dnevi še vse polno veselih in radujočih se obrazov pri zvokih izborne ciganske godbe! Voda stoji pri lično 1 m. visoko nad površjem otokovim. —

Danes je začela voda upadati in je odtekla v pretekli noči za 15 cm.; nabrežje (quai) je uže suho in zopet je živahen prihod in odhod težko z žitom in moko obloženih voz, koji so morali pretekle dneve do šest (kolesa) brodit vodo. — Vreme je nastalo jako ugodno in vsaki dan sije nam blagodejno jesensko solnce! —

Po končanih vojaških vajah došla so krdela zopet domov v vojašnice in odposlali so se takoj dosluživši vojaki na dom. Pri vajah je bil prisoten Nj. c. in kr. visokost fm. Albrecht, koji je ukazal zadnji dan vse vojaštvo — 4. voja — okolu 16.000 mož — defilovati, kar je trajalo blizo dve uri! Izrekel se je kaj pohvalno o izidu manevriranja ter povabil na obed vse generale tukajšnje posadke! —

Četudi velika voda mnogo sitnosti napravlja in je zavirala nekaj dnij običajni promet, vendar dohaja raznega sadja velika množina na naš trg. Posebno pridno se dovažja in prodaja grozdje, koje doide v tisuč in tisuč korbah na parobrodih iz južnih krajev podunavskih. Tudi okoličani raji prodajajo sveže grozdje, kar jim več vrže, nego bi napravljali iz njega vino. Naša okolica je jako žalostna, kar se tiče letošnje trgatve! Od kar se je prikazala trtna uš, opustošeni so vinogradi in namesto trt vidiš nasejano koruzo, krompir, žito itd! Res velika beda je zavládala mej okoličani-vincarji, in samó n. pr. iz Sv. Andreja izselilo se je do 5000 duš radi pokončanih vinogradov, iščoč si v Ameriki in drugod potrebnega dela in jela! — In še drugo, pa hujšo od vinske uši, imamo v svoji sredini, t. j. mnogobrojno židovsko pokolenje! To se je moglo videti osobito včeraj in danes, ko praznuje izvoljeno ljudstvo svoje novo leto! Več nago polovico vsch prodajalnic bilo je dva dni zaprtih in gotovo nad 100 tisoč židov valilo se je po nabrežnem šetališču, kjer jim je „rabinar“ vodo krstil! Joj! — Bog pomagaj! —

Domače stvari.

— („Tagespost“) ima sedaj slabe dni. V vsaki številki ima že skoro kakšen popravek in vse, kar je o Sokolski slavnosti v Celji pisala, bilo je že v mnogobrojnih popravkih ovrženo. Včeraj pa jej je pa še okrajni odbor z Vranskega poslal popravek, ker je pisala, da se je po smrti pokojnega tajnika Gabrška našel primanjkljaj v znesku 900 gld. Okrajni odbor je namreč okrajno blagajnico pregledal in dognal, da je gotovina v popolnem soglasji s knjigami. To je zopet nov dokaz, kako čudne poštenjake ima „Tagespost“ mej svojimi dopisniki.

— (S Hrvatskega) došlo je v Ljubljano zasebno pismo, iz katerega povzamemo, da so trgovci v Čabru, Gerovu, Prezidu, Trstju, Malemlogu in Plešicah sklenili, da bodo odslej železnino, kolikor je potrebujejo, kupovali v Ljubljani, ne pa kakor doslej v Celji.

— (Narodna čitalnica Ljubljanska) priredi v torek dne 23. t. m. na predvečer velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda na čast družbi v dvorani čitalnični zabavni večer z godbo in petjem.

— (Po veliki skupščini sv. Cirila in Metoda) bode skupni obed v čitalniški restavraciji.

— (Iz Tržiča) dobili smo vest, da je občinska volitev, ki se je vršila dne 16. t. m. za nemčursko stranko izpadla jako neugodno, kajti po tej volitvi ostaneta v občinskem odboru Tržiškem le 2 zagrizena naša nasprotnika, vsi drugi izvoljenci pripadajo deloma narodni stranki, deloma zmerni stranki, katera je pravična tudi narodni naši stvari. Najvažneje pri tej volitvi je to, da je propadel prvi Tržiški matador, znani

schulvereinovec in südmarkar Karol Mally, velik prevzetnež in krut naš nasprotnik. Žveli zavedni volilci!

— (V slovensko paraleiko v Mariboru) zglasilo se je 84 učencev, izmej katerih jih je 70 prestalo vsprejemni izpit. To število kaže, da je slovenska paraleika res bila potrebna.

— (Slovensko gledališče.) Prva predstava v tej sezoni bode v nedeljo 19. oktobra.

— (Z Dunaja) se nam piše: V nedeljo dne 21. septembra ob 1/3. uri popoldne prirede češka društva Dunajska v Karlovem gledišči v 2. okraji Dunajskem na korist po povodnji poškodovanim češkim krajem javno gledališko predstavo „Žrtva na Balkanu“ — obraz iz ruskega življenja spisal Karl Tama. Svirala se bode Tittlova ouvertura, a v presledkih skladbe Smetane in Dvořaka. Za gledališko predstavo, ki stoji pod pokroviteljstvom grofa Ivana Harracha, želeti je zanimanja ne le iz čeških, temveč iz vseh slovanskih krogov Dunajskih. Slovan gre na dan, to velja tudi za stolicu avstrijsko!

— (Vabilo k občnemu zboru Pivške podružnice sv. Cirila in Metoda,) ki se ima vršiti v nedeljo dne 21. septembra ob 5. uri popoldne v „Narodni gostilni“ v St. Petru. Vpored: 1.) Pozdrav. 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3.) Volitev novega odbora. 4.) Volitev jednega odposlanca k glavni skupščini. 5.) Pozamezni nasveti. K obilni udeležbi vabijo se vsi Pivški rodoljubi in prijatelji šole

Odbor.

— (Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico napravi v nedeljo 28. septembra 1890, ob 3. uri popoldne svoj shod v Hodišah v Kramerjevi gostilni po sledečem dnevnem redu: 1.) Pozdrav predsednika. — 2.) Slučajni govori in nasveti. — 3.) Vsprejem in vpisovanje udov. Po zborovanji prosta zabava. Vsi udje te družbe, kakor tudi vsi rodoljubi se prijazno vabijo, da bi ta shod v prav obilnem številu počastili.

Načelnstvo.

— (Redkost.) V mestnem Logu blizu Viča ustrelil je preteklo nedeljo gosp. E. lepega srnjaka.

— (Morskega volka) štiri metre dolzega, ujeli so pretekli torek v zalivu pri Bakru. Sedemnajst ribičev prineslo ga je na Reko, kjer je ribič, ki je ogromno žival ujel, dobil določeno nagrado, 100 gld.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Beligrad 18. septembra. Kralja Aleksander in Milan ostavita jutri Niš in prideta v torek v Beligrad.

Peterburg 18. septembra. Car v pismu velikemu knezu Nikolajeviču priznava njegovo izbornu vodstvo pri velikih manevrih okolu Rovna v najlaskavejih izrazih ter hvali izvrstno pripravljenost in vodstvo vojske. — Nadalje izdal je car ukaz, da se imajo v Varšavi, Novem Georgijevsku, Brest-Litevku in Ivangorodu napraviti trdnjavski telegrafi.

Sofija 18. septembra. Dež je ponehal, voda upada.

Monakovo 18. septembra. „Neueste Nachrichten“ zagotavljajo s pristojne strani, da sta se car in cesar Viljem najsrčneje ločila.

Carigrad 18. septembra. Vojvoda Leuchtenberški in njegova soproga, ki se danes pričakujeta, bodeda stanovala v palači ob Bosporu. Ruski prestolonaslednik pride dne 8. oktobra semkaj.

Dunaj 19. septembra. Uradni list objavlja cesarski patent z dne 15. septembra, s katerim se na 14. dan oktobra sklicujejo vsi deželni zbori v novo zborovanje, odloženi deželni zbor češki pa, da zopet povzame svoje delovanje.

Rohnstock 19. septembra. Jutri kratak zaključni manever. Cesarja odpeljeta se od manevrov v Legnico, kjer bode ob 1. uri za jutrek. Ob 2³/₄ odpotuje avstrijski cesar na Dunaj, ob 3. uri pa se odpelje nemški cesar.

Berolin 19. septembra. „Wolfs Bureau“ objavlja brzojavko iz Rohnstocka, v kateri se spominja, da treba največje previdnosti nasproti vsem od tamkaj prihajajočim poročilom o političkih obravnavah mej Caprivijem in Kalnokyjem, ker se o tem čisto nič gotovega ne čuje.

Razne vesti.

* (Oče in sin v šoli.) Gotovo se redko kdaj pripeti, da bi oče in sin pohajala isti zavod. Tak slučaj je sedaj v Berlinu. 32 letni banke prokurist je podedoval precejšnje premoženje in tako mu je mogoče učiti se zdravilstva, česar je že dolgo želel. Ker pa mora imeti maturitetsko spričevalo, da more kot redni slušatelj na vseučilišče, hodi letos v zadnji razred Berlinske gimnazije, sin njegov pa pohaja letos 1. razred pripravljavnice dotične gimnazije.

* (Glava za milijon.) Peštanskemu listu piše se iz Bjeline v Bosni, da se je ondu razširila vest, da je Rothschild obsojen na smrt in da išče koga, ki bi se za milijon goldinarjev dal usmrtiti namesto njega. Hitro se je osnovalo društvo, katerega člani so se zgovorili, da bodo z žrebanjem izmed sebe določili jednega, ki se bode dal usmrtiti, drugi pa bodo milijon razdelili med seboj. Zglasili so se že pri sodišči, kjer se je jim seveda povedalo, da jih je nekdo nalagal, česar pa niso hoteli verjeti.

* (Živalski lasje na glavi.) Škotski zdravnik je izumil način, po katerem se morejo živalske kože presaditi na človeško glavo. Plešasti glavi se koža skrbno odstrani, potem se pa nanjo položi točno prirezan kos sveže odrte živalske kože in prišije. Koža se kmalu priraste. Tako sedaj nosijo gospodje na glavi lisice, medvedovo, kunino, vidrino in mačjo dlako, ki se jim lepo podaja.

Vabilo.

Bratje Sokoli se vabijo k priprstemu

sokolskemu večeru,

ki se priredi v soboto dné 20. t. m. zvečer ob 1/2 9. uri v vrtni dvorani v hotelu Košerjevem. Prijatelji dobro došli!

Na zdar!

V Celji, dné 18. septembra.

Odbor „Celjskega Sokola“.

Ljudsko sredstvo. Moll-ovo „Francosko žganje“ daje ravno tako uspešno kakor ceno sredstvo pri protinskih in revmatičnih boleznih, reum, oteklinah in ulesih. Cena steklenice 90 kr. Vsak dan razpošilja po pošti povzetji A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrecno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 3 (55—12)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

18. septembra.

Pri **Malič:** Bruner, Stürzeis, Kaiser, Conraetz, Engel, Löwi, Küchler, Schneider, Berzlachner z Dunaja. — Dr. Hausenbüchler Terzig, Fabiani iz Trsta. — Armuth iz Budimpešte. — Globočnik iz Kranja.

Pri **Stonu:** Rosch, Peklar iz Hrastnika. — Marces, Winkler, Rupp, Leo, Semen, baron Schwegel, Berger z Dunaja. — Dr. Schmauss iz Prage. — Glassl iz Dunajskega Novegamesta. — Pesamosca, Wolsegger, Kropf, Braune iz Kočevja. — Seme iz Zadra. — Hundegraber, Urbančič iz Grada. — Remling, Petrot iz Opatije. — Eitel, Mosetig iz Trsta. — Mattendorfer z Reke.

Pri **avstrijskem cesarju:** Celestina iz Podnarta. Pri **bavarskem dvoru:** Gross iz Grada. — Koschier iz Trsta. — Rauch iz Kočevja.

Pri **južnem kolodvoru:** Vončina iz Idrije. — Malli iz Celovca. — Denk z Dunaja. — Heimer, Obrenstein iz Zagreba.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
18. sept.	7. zjutraj	742.3 mm.	13.8° C	brevz.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	742.3 mm.	17.8° C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	742.4 mm.	14.0° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura 14.9°, za 1.1° nad normalom.

Loterijne srečke 17. septembra.

V Brnu: 51, 62, 29, 37, 15.

Dunajska borza

dné 19. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta gld.	87.85	87.75
Srebrna renta	88.45	88.50
Zlata renta	106.40	106.50
5% marena renta	101.10	101.05
Akcije narodne banke	967.00	962.00
Kreditne akcije	307.00	307.00
London	11.65	11.20
Srebro	—	—
Napol.	8.89	8.90
C. kr. cekini	5.36	5.36
Nemške marke	54.82 1/2	54.95
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	131 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	177
Ogerska zlata renta 4%	100	55
Ogerska papirna renta 5%	99	10
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	113	50
Kreditne srečke	100 gld.	184
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	165
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	—

Pri **Karolu Till-u** v Špitalskih ulicah št. 10 izšel je ravnokar:

Prirodopis

v podobah.

Zivalstvo v 250 podobah v porabo pri nazornem nauku

s slovensko in latinsko terminologijo, s 23 tablicami na močnem kartonskem papirju in platenem pregibu z jako lepo naslovno podobo.

Cena 3 gld. (701—3)

Dunajske razstavne srečke à 1 gld. Le malo jih je še!

Zadnji mesec

Glavni dobitnik **50.000** gold. vrednosti

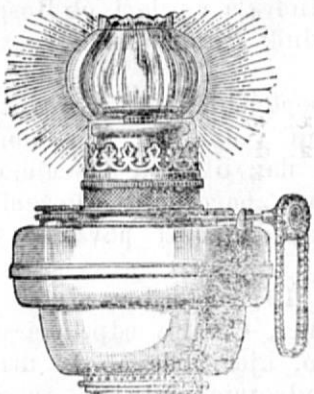
11 srečk 10 gl.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

Srečke à 1 gld. pri **C. C. MAYER-ju** v Ljubljani.

(699—5)

Astralne svetilke
ustavek z gorilcem
20" z 58 svečami svetlobne moči
30" s 104 " " "

Dunajska bliskovna svetilka 30"
ustavek z gorilcem
ki se spodaj prižiga, uravnava
in ugasuje.

R. DITMAR NA DUNAJI.

Največja tovarna za svetilke v Evropi.

DITMAR-SVETILKE

po 4 do 157 sveč svetlobe.

Sezona 1890. **NOVOSTI.** Sezona 1890.

Svetilke s stebri in stojali s čipkastimi strešicami. — **Viseče in mizne svetilke** z najfinejše dekoriranimi majoličnimi podobami. — **Staronemške viseče, mizne in stenske svetilke**, črne, s pristno bakreno garnituro.

Zaradi velike svetlobe se posebno priporočajo:

Solnčni gorilec s 15 in 18", svetloba 27 in 42 sveč.

Briljantni meteorni gorilec s kroglastim plamenom:

Velikost:	15"	20"	25"	30"	35"	40"
Svetloba:	31	50	70	87	138	157 sveč.

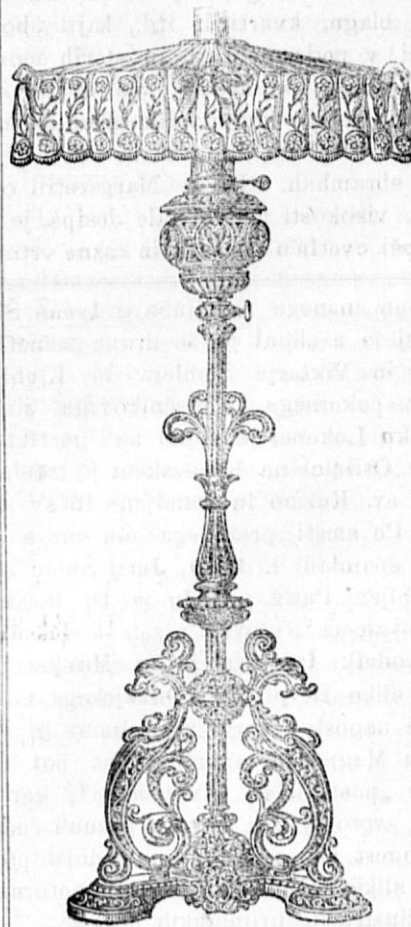
Dunajska bliskovna svetilka 30", svetloba 105 sveč,

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

Astralne svetilke 20 in 30", svetloba 58 in 104 sveč.

Astralne svetilke se morejo zaradi posebne oblike lahko postaviti v razne svetilniške podstavke.

(707—1)

Svetilka s stojalom
s čipkasto strešico.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

Tovarniška znamka.